

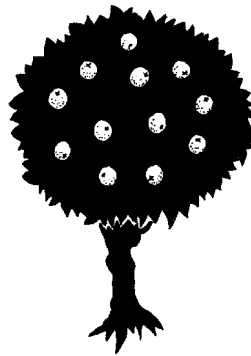
LEERPLAN GAN (groep 2; 5 - 6 jaar)

Module 7

Aantal lessen 4

ט ו ב ש ב ט

TOE BISJVAT

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs

www.jeled.net

GAN	ALEF	BET	GIMMEL	DALET	HEE	WAW
-----	------	-----	--------	-------	-----	-----

Ideeën: Leila Notoadikusumo

Illustraties: Marchien Mayer en andere bronnen

Omgeving:

Hang plaatjes op van verschillende soorten bomen, (downloaden van internet of materiaal van bv het JNF). Neem een paar planten mee of maak een enorme tekening op het schoolbord. Je kunt ook met de kinderen even naar buiten gaan om wat bomen te bekijken. Laat een liedje voor Toe Bisjvat horen.

LES 1

De kinderen leren dat we op Toe Bisjvat de verjaardag van de bomen vieren. Verder leren ze de verschillende onderdelen van een boom herkennen en benoemen.

Inleiding

Vorbereiding: een plaat of tekening van een boom waar je de verschillende onderdelen goed kunt herkennen. Het is leuk als je een liedje over Toe Bisjvat laat horen.

Werkwijze: Vraag de kinderen wat voor bijzonders ze zien en horen en vertel ze dan over het komende feest Toe bisjvat, de verjaardag van de bomen. Het is niet zo als bij mensen, dat een boom jarig is op de dag dat hij geplant is, maar we hebben afgesproken dat voor alle bomen 1 verjaardag is. Het klinkt misschien een beetje raar, een boom die jarig is. Geven we dan een verjaardagstaart met kaarsjes en cadeautjes aan de boom? Toch is het belangrijk dat we weten hoe oud een boom is, omdat er in de Tora allerlei regels staan over bomen. Zo mogen we b.v. de eerste drie jaren van een boom geen vruchten ervan plukken. En in het sjemita jaar laten we de boom met rust en plukken er ook geen vruchten van.

Hoe zit een boom eigenlijk in elkaar? Laat m.b.v. de tekening zien dat een boom bestaat uit wortels, stam, takken, blaadjes, bloemetjes en vruchten. Al naar gelang het niveau van de groep kun je iets verder op de functie van de onderdelen ingaan. Wie kan de wortels nu nog ens aanwijzen en wie de stam, enz?

Activiteit 1

Vorbereiding: Voor elk kind een A3 papier of een groot stuk behang papier, veel gekleurd zijdevloeipapir of sitspapier en lijm.

Werkwijze: Ieder gaat zijn eigen fantasie boom (of boom zoals die in je dromen voorkomt) maken van stukken gescheurd papier. Begin met de stam, ieder zoekt een geschikte kleur uit, scheurt een lange strook af en plakt die op. De strook moet niet te lang zijn, want de wortels hebben ook een plek nodig. Dan de rest van de onderdelen. Schrijf bij elk kind even de namen van de onderdelen erbij, zodat er thuis nog even over gepraat kan worden.

Activiteit 2

Vorbereiding: Voor elk kind **Werkblad 1 Mijn Boom** een schaar en wat plakkertjes of stickertjes.

Werkwijze: Laat de bomen rondom uitknippen en op de stippellijnen tot het midden inknippen. Laat de bomen beplakken met de plakkertjes of stickers en schuif de twee boomhelften in elkaar.

LES 2

Introductie van het begrip 'zaaien'.

Inleiding

Vorbereiding: Neem alweer een plant mee en eventueel wat zaadjes. Je kunt ook van tevoren wat sterrenkers zaaien zodat de kinderen verschillende stadia van het groeiproces kunnen zien.

Werkwijze: Vertel hoe een boom groeit, van zaadje tot stekje etc. en vertel ook wat er nodig is om de boom te laten groeien zoals zonlicht, water, gezonde aarde etc. Laat de zaadjes zien en eventueel de sterrenkers. In israël planten veel kinderen een boomstekje op Toe Bisjvat. Als het ergens erg droog is (sommige plaatsen in Israel) dan is er dus niet genoeg regen en moeten de mensen ervoor zorgen dat de planten en bomen extra water krijgen. Dat gebeurt niet met een handgietertje maar meestal met grote sproeiapparaten en sprinklers. Ook de grond moet gezonde voeding hebben om de boom te laten groeien. Niet alle bomen hebben even veel water en zon nodig. De cactus kan b.v. met heel weinig water toch goed groeien. Er zijn speciale tefilot waarin we God vragen om regen, nu weten we waarom regen zo belangrijk is.

Activiteit 2a:

Vorbereiding: Voor elk kind de **Werkbladen 2a t/m 2d Van zaadje tot boompje** door midden geknipt, wat verf, een bakje water en penseel. Verder vuilniszakken of kranten als onderlegger, een perforator, wat gekleurd lint en een schaar.

Werkwijze: Deel de 8 plaatjes uit aan de kinderen en laat ze op goede volgorde onder elkaar leggen.

- 1) De zaadjes worden over de aarde verspreid.
 - 2) We wachten maar en wachten maar....
 - 3) Hoera er komt regen voor de planten en bomen!
 - 4) De eerste stekjes komen al uit de grond.
 - 5) Het is al een echt klein plantje.
 - 6) Dit plaatje is leeg, elk kind schildert zelf hoe het plantje of de boom er uiteindelijk uit gaat zien.
- Maak een boekje van de plaatjes m.b.v. de perforator en wat lint. Natuurlijk kunnen de illustraties verder wat opgevrolijkt worden met verf.

Activiteit 2b: Zelf zaaien.

Vorbereiding: Voor elk kind een papieren bekertje of bakje, wat aarde of watten, water en flink wat sterrenkers zaadjes. Bij de speelgoedwinkel en de tuincentra kun je hele kleine terracottapotjes kopen. Die kun je eerst laten beschilderen en daarna gebruiken.

Werkwijze: In plaats van een boom kun je ook kleine plantjes zaaien die heel snel groeien en die je je nog op kunt eten ook, zoals sterrenkers. Leg eerst uit wat je gaat doen, laat de zaadjes zien en de rest van het materiaal. Geef elk kind een eigen potje of bakje, laat er wat aarde of watten in doen en flink wat zaadjes. Goed nat maken met water, maar geen modderbad maken. Zet de naam van elk kind op het bakje en geef het mee naar huis. Vertel wel nog dat de sterrenkers elke dag een heel klein beetje water moet hebben.

LES 3

Waardering voor wat de natuur ons biedt, met de nadruk op bomen.

Inleiding

Vorbereiding: Ga als het kan met de kinderen naar buiten en bekijk een boom. Wie ziet de stam, de takken etc.? Laat zien hoe mooi en sterk sommige bomen zijn.

Werkwijze: Houd dan binnen een kringgesprek. Wat doen bomen voor de mensen? Ze geven ons zuurstof, hout, papier, vruchten, een lekkere geur, ze maken de lucht die we inademen schoon, ze maken de grond stevig en verder zijn ze ook heel nuttig voor veel dieren. Wie weet een voorbeeld van een dier dat gebruik maakt van de boom? Bomen zijn dus heel nuttig en belangrijk voor ons en we moeten dus nooit zomaar wat bomen omkappen. Wat gebeurt er als er we teveel bomen kappen? Het begrip Bal Tasjchiet kun je hier ook noemen, het verspillen van dingen in de natuur is fout! Zelfs bij je ergste vijand in geval van oorlog, mag je de bomen niet kapot maken. We zijn heel blij dat we bomen hebben gekregen van God en moeten daar dan ook voorzichtig mee omgaan.

Activiteit 3 gedicht

Vorbereiding: Voor elk kind **Werkblad 3 de dieren zijn boos!** en eventueel wat kleurmateriaal.

Werkwijze: Deel de werkbladen uit en vraag wat er op de tekening allemaal is gebeurd Hoeveel bomen zijn er omgekapt? Wat zullen de dieren zeggen? Zijn ze er blij mee? Lees dan het gedicht voor. Je kunt de kinderen ook de verschillende dieren laten spelen: de een zegt wat de uil vindt, de ander wat de wezel zegt enz. Of je kunt het nog eens voordragen en de kinderen laten invullen welke dieren aan het woord zijn geweest. Tenslotte kun je het blad laten inkleuren.

LES 4

De kinderen leren de beracha voor boomvruchten (boree perie ha-eets)

Inleiding

Vorbereiding: Neem verschillende soorten vruchten en noten mee en een schilmesje en wat servetjes.

Werkwijze: Vertel dat er heel veel verschillende soorten vruchten bestaan op de wereld. Laat er wat opnoemen. Sommige groeien aan een boom, andere vruchten groeien aan een plant. Het is niet altijd makkelijk om precies te weten of een vrucht nu van een plant of boom komt. Zo groeit een banaan niet aan een boom maar aan een plant. Sommige nootjes groeien aan de boom (welke?) andere zijn aardnoten en groeien...? Voordat we een vrucht van een boom eten zeggen we de beracha *boree perie ha-eets*. Leer de hele beracha woord voor woord en laat hem nazeggen. Geef elk kind een stukje boomfruit en vertel wat de beracha betekent.

Activiteit 4

Vorbereiding: Voor elk kind **Werkblad 4 wat groeit aan een boom?** En wat schrijfmateriaal.

Werkwijze: Klassikaal of in groepjes strepen de kinderen de plaatjes die geen boomvrucht zijn door.

Activiteit 5 Fruitstokjes maken.

Vorbereiding: Voor elk kind wat sate stokjes (supermarkt of Toko), wat boomvruchten, plastic mesjes en bordjes en servetten.

Werkwijze: Schil en pel samen met de kinderen het fruit en laat het in niet te kleine stukken snijden. De stukjes worden aan de stokjes geregen. Eventueel kun je hier ook een teloefening van maken door b.v. twee stukjes banaan, dan een stukje appel en dan twee stukjes mandarijn te laten rijgen.

Activiteit 6 Fruitspelletje. *Vorbereiding:* **Werkbladen 5a en 5b Fruitmandje** uitgeknipt. Dit is voor 4 kinderen, heb je er meer, dan heb je dus meer bladen nodig. Knip alle kaartjes los ook de grote fruitmandjes. *Verwerking:* Verdeel de klas in groepjes van 3 of 4 kinderen. Elk kind krijgt een kaartje met een fruitmand. De kleine kaartjes worden geschud en omgekeerd op tafel gelegd. Om de beurt mogen de kinderen een klein kaartje omdraaien. Is het een vrucht die in jouw fruitmand zit, dan leg je hem op je fruitmand neer. Is het een vrucht die je niet in je fruitmand hebt, dan leg je het kaartje weer omgekeerd terug. Wie heeft als eerste alle vruchten van zijn fruitmand verzameld? NB Als er in de fruitmand twee appels staan, dan moeten er ook twee kaartjes van de appel gespaard worden.

Spelletjes:

Fruittikkertje

De kinderen staan in een grote kring en zijn verdeeld in drie groepen die elk een andere fruitnaam krijgen. 1 kind is de tikker en staat in het midden en roept 1 soort van de fruitnamen op. De kinderen van deze groep verwisselen snel van plaats terwijl de tikker zoveel mogelijk nog niet zittenden probeert te tikken.

Boomtak aerobics. Geef elk kind een tak en doe de oefeningen van **Werkblad 6 boomgymnastiek** voor en laat ze nadoen, het liefst op muziek. Geef elk kind een miniplantje mee naar huis of wat fruit o.i.d. en schrijf van tevoren een klein persoonlijk kaartje dat je erbij doet voor elk kind.

Liedje: Wijs: Hasjkedia porachat.

Is 15 Sjevat gekomen,

de verjaardag van de bomen,

In Israel planten we stekjes klein,

grote bomen zullen het zijn.

Toe Bisjvat higia, Chag la ilanot (2x).